

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 15. janvārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 199/2015), kuru iesnieguši Jānis Kotāns, Jānis Cunskis, Zigismunds Misjuns, Jevgēņijs Grigorjevs (*Evgeny Grigoriev*), Oļegs Kravčuks (*Oleg Kravchuk*), Ivans Lavreckis, Jūlijs Rabčeņuks (*Yuly Rabchenyuk*), Arkādijs Žukovskis, Staņislavs Gluhovs un Ivans Pupikins (*Ivan Pupykin*) (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 42.¹ punktu, ciktāl tas piemērojams pensiju apmēra pārrēķināšanai gadījumā, kad Latvijas vecuma pensija un citas valsts pensija bija likumīgi piešķirta pirms šīs normas spēkā stāšanās (turpmāk – apstrīdētā norma), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91., 105. un 109. pantam un spēkā neesošu no apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīža;

1.2. noteikt laika posmu, kurā jānosaka zaudējumu kompensēšanas kārtība.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

„Ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Papildus tam Satversmes tiesas likuma 20. panta sestā daļa noteic, ka, izskatot konstitucionālo sūdzību, kolēģija var atteikties ierosināt lietu arī gadījumā, kad sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums par likuma atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. punktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai. Šā lēmuma 1.2. punktā minētais prasījums izvērtējams lietas izspriešanas stadijā.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējiem ir tikusi piemērota, lai pārrēķinātu viņiem izmaksājamās vecuma pensijas apmēru Latvijas Republikā, vai pārtrauktu tās izmaksu pilnībā. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētā norma aizskarot viņiem Satversmes 1., 91., 105. un 109. pantā nostiprinātās pamattiesības. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēji Jānis Kotāns, Jānis Cunsķis, Zigizmunds Misjuns un Jevgēņijs Grigorjevs (*Evgeny Grigoriev*) kopā ar vairākām citām fiziskām personām 2015. gada 6. oktobrī iesniedza Satversmes tiesā pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 165/2015). Pieteikumā tika lūgts atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 1., 91., 105. un 109. pantam no apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīža. Satversmes tiesas 2. kolēģija 2015. gada 2. decembrī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, norādot uz minētajā pieteikumā konstatētajiem trūkumiem.

Atkārtoti iesniegto pieteikumu ir iesniegušas arī personas, kuras Satversmes tiesā nebija vērsušās ar pieteikumu Nr. 165/2015. Ar jauniem argumentiem ir papildināts pieteikuma juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 109. pantam, kā arī precizēta pieteikumā ietvertā argumentācija par Satversmes 1. pantā ietvertā tiesiskās palāvības principa attiecināmību uz Pieteikuma iesniedzēju situāciju.

Tādējādi pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāizvērtē pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

7. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

7.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā juridiski pamatot apstrīdētās normas neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt pieteikumā arī jāpamato, ka šī neatbilstība izraisa Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji pirms apstrīdētās normas spēkā stāšanās saņēmuši gan Latvijas Republikas vecuma pensiju, gan Krievijas Federācijas piešķirto izdienas pensiju kā bijušās militārpersonas. Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējiem esot piemērota, lai pārrēķinātu viņiem izmaksājamās vecuma pensijas apmēru vai arī pārtrauktu tās izmaksu pilnībā, pamatojoties uz apstākli, ka Pieteikuma iesniedzēji saņem izdienas pensiju no Krievijas Federācijas. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka Satversmē viņiem ir garantētas tiesības turpināt saņemt piešķirto Latvijas Republikas vecuma pensiju sākotnējā apmērā, un, ka viņiem bija pamats paļauties, ka pensijas apjoms saglabāsies vai ka tās izmaksa netiks pārtraukta.

Pieteikuma iesniedzēji ir norādījuši, ka no Satversmes 109. panta kopsakarā ar Satversmes 1. pantu viņiem izriet tiesības turpināt saņemt Latvijā piešķirto vecuma pensiju tādā apmērā, kā pirms apstrīdētās normas spēkā stāšanās. Pieteikuma iesniedzēji ir pamatojuši Satversmes 1. pantā ietvertā tiesiskās paļāvības principa iespējamo pārkāpumu viņu konkrētajā situācijā.

Atsaucoties uz Satversmes tiesas praksē nostiprinātām atziņām, pieteikumā argumentēts iespējams Satversmes 91. pantā pārkāpums, kas radies, piemērojot Pieteikuma iesniedzējiem apstrīdēto normu. Pieteikuma iesniedzēji arī pamatojuši viņiem Satversmes 105. pantā noteikto pamattiesību iespējamā aizskāruma pastāvēšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7.2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet, ka katrs no Pieteikuma iesniedzējiem ir vērsies Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā un pēc tam tās lēmumu pārsūdzējis administratīvajā tiesā. Visu Pieteikuma iesniedzēju pieteikumi, citastarp pamatojoties uz apstrīdēto normu, tikuši noraidīti. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēji ir izmantojuši visus viņiem pieejamos vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un sestās daļas 2. punkta prasībām.

7.3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments spriedumu lietā Nr. A420371313, kas ierosināta, pamatojoties uz Jāņa Kotāna kasācijas sūdzību, taisīts 2015. gada 18. jūnijā. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420376213 par Jāņa Cunska iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 26. jūnijā. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420376113 par Zigizmunda Misjuna iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 29. jūnijā. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420391013 par Jevgēņija Grigorjeva (*Evgeny Grigoriev*) iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 11. septembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420401913 par Oļega Kravčuka (*Oleg Kravchuk*) iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 2. decembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420405513 par Ivana Lavrecka iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 11. novembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420385613 par Jūlija Rabčeņuka (*Yuly Rabchenyuk*) iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 10. novembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420400413 par Arkādija Žukovska iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 11. novembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420400613 par Staņislava Gluhova iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 2. decembrī. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kolēģijas rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420413713 par Ivans Pupikins (*Ivan Pupykin*) iesniegto kasācijas sūdzību pieņemts 2015. gada 11. novembrī. Tādējādi termiņš pieteikuma iesniegšanai Satversmes tiesā ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas prasībām.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1., 91.,

105. un 109. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 42.¹ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 105. un 109. pantam” pēc pieteikuma, kuru iesnieguši Jānis Kotāns, Jānis Cunsks, Zigismunds Misjuns, Jevgēņijs Grigorjevs (*Evgeny Grigoriev*), Oļegs Kravčuks (*Oleg Kravchuk*), Ivans Lavreckis, Jūlijs Rabčeņuks (*Yuly Rabchenyuk*), Arkādijs Žukovskis, Staņislavs Gluhovs un Ivans Pupikins (*Ivan Pupykin*) (pieteikums Nr. 199/2015).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Latvijas Republikas Saeimu – līdz **2016. gada 15. martam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas

1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš